Kronieken uit het 🖤 van de Oud-Indische Buurt

Onafhankelijk
kwartaalorgaan
Deliplein Groningen

Deli Telegraph

Bij provinciale
beschikking
Hofjeleverancier

Opgericht: 1918 • Ondergronds: 1940 - 1945 • Gerevitaliseerd: 2020 • Herfstevening 2020

Bron: Beeldbank Groninger Archieven

Ansichtkaart uitgegeven door Papierhandel J. Valk, 1932. De kinderen poseren voor een (toen zeer zeldzame en moderne) fotograaf. Let op de jonge bomen. In 1972 werd alles gerooid en opnieuw bestraat, als onderdeel van een werkverschaffings- en opleidingstraject door de gemeente voor kinderen van toen werkloze bewoners (zie ook het interview hiernaast met oud-bewoner Henk Vegter).

Denkend aan het Deliplein…

Denkend aan het Deliplein zie ik hoge bomen omringd door groen, beschutte huizen knus op elkaar gebouwd en drie oude poorten die de rest van de wereld afsluiten. Honderd jaar pleingeschiedenis waarvan ik er slechts vijftien heb meegemaakt.

Door Ronald Schurer

In 2005 kwam ik wonen op het plein, op nummer 7. Ik was een 22-jarige student en samen met mijn moeder ging ik op bezichtiging. Toen ik door de zuidelijke poort het plein op liep werd ik op slag verliefd. Dezelfde reactie zie ik nog steeds op de gezichten van mensen die me bezoeken: “Wat is dit een práchtig plekje”, zeggen ze dan of “Joh, ik wist helemaal niet dat dit bestond! Wat mooi!” Dan voel ik me nog altijd trots, omdat het na vijftien jaar nog altijd voelt als een voorrecht om hier te mogen wonen.

Tuurlijk. Veel van de huizen kunnen echt wel een opknapbeurt gebruiken. Ik heb last van wat schimmel en vochtoverlast, de muren zijn niet in al te beste staat en de leidingen geven een tikconcert als je de verwarming aanzet. Maar dat valt in het niet als ik denk aan de vooroorlogse charme en vooral aan de beschutting die het plein biedt aan de grote diversiteit aan mensen die het huisvest. Kleurrijke persoonlijkheden in allerlei vormen: stelletjes, alleenstaand, hoog- en laagopgeleid, werkloos of met baan, allerlei culturele achtergronden, de mensen die binnen een paar maanden weg waren en de mensen die met het plein vergroeid zijn, opgroeiende kinderen, mensen met problemen, excentrieke figuren, brave burgers en vagebonden. Allen die een thuis vinden op het Deliplein. Allemaal Delipleiners.

Het Chicago van Groningen

Ik wil het niet te veel idealiseren. De buurt heeft zeker ook een rauw randje. Misschien nog vanuit zijn roemruchte geschiedenis. Mijn vader zei in 2005: “Het Deliplein? Weet je dat wel zeker, jongen? Daar heb ik vroeger nog gevochten. ‘Het Chicago van Groningen’ noemden we dat plein.” In vergelijking met toen was het in 2005 al een oase van rust. Toch kunnen we als bewoners soms met elkaar botsen of elkaar even kwijt raken, zoals dat in elke goede buurt gebeurt. Veel vaker wordt er echter mét elkaar geleefd — zo middenin een grote stad. Mijn ervaring is dat de Delipleiners elkaar regelmatig even groeten of een praatje maken. Vaak ook met respect voor elkaars anderszijn, dat heb ik altijd tof gevonden.

Op de één of andere manier voel ik dit alles des te sterker nu ik net een paar weken geleden ben verhuisd. Voor mijn werk woon ik een jaar in Amsterdam. Ik kon het echter niet over mijn hart verkrijgen om mijn huis op te zeggen. Van De Huismeesters mocht ik gelukkig voor dit jaar een huisbewaarder aanstellen. Mijn belangrijkste criterium bij het zoeken? Mensen die oprecht gelukkig zouden worden van het plein en het huis.

“We zijn zo anders, maar doen het samen”

In gesprek met oud-bewoner Henk Vegter

Het is eigenlijk best bijzonder, zoals wij wonen in dit prachtige hof. De omsloten ruimte die in 1918 is gedoopt tot ‘Deliplein’ wordt door oud-bewoner Henk Vegter (1952) dan ook niet voor niets omschreven als “baarmoederlijk.” Henk woonde er tussen 1976 en 1979, samen met vrouw Marjan en hond Gramsci, de in de buurt zeer gevreesde bouvier. Gedrieën bewoonden ze het hoekpand op nummer 4, vlak bij de poort waaronder Henk ooit nog eens een oorlel kreeg van een dronken medebewoner.

Door Frits Dijkstra

Daar hoef je niet van op te kijken: het Deliplein van de jaren zeventig kan gerust een heidense tempel genoemd worden. De meeste bewoners werkten niet, dus het was altijd een drukte van jewelste. Aan het plein woonde een ratjetoe van dealers, souteneurs en studenten. Henk memoreert: “Ik denk niet dat er veel mensen ’s ochtends met hun lunchpakketje van het Deliplein naar de fabriek gingen. Het was daarom altijd ontzettend gezellig: altijd kratten bier en veel plezier.”

Dat was tien jaar eerder nog wel anders: ons plein werd bewoond door fabrieksarbeiders, hoefijzermakers en leerlooiers. Echter, begin jaren zeventig gingen er talloze fabrieken failliet, vanwege de omslag van manuele industriële arbeid naar dienstverlening. Dat leidde tot kaalslag en verpaupering, vooral ook in de armere wijken waaronder het Deliplein.

Deliboys

Het Deliplein werd in de jaren zeventig steeds beruchter. Vooral Oudejaarsavond stond wijd en zijd bekend: “Autowrakken midden op het plein, brandende autobanden, dat soort dingen, één groot hosannavuur: de politie durfde er niet eens op af te komen,” weet Henk. “Het werd zo’n haveloze bende.” De CPN, waarin Henk ook actief was, bedacht daartoe een plan: het opleiden van de kinderen van de werkloze Deliplein-bewoners tot stratenmakers. Eerste stage? Het Deliplein zelf. Kijk maar eens naar buiten: alle stenen die je ziet, zijn gelegd door de Deliboys, de jongens van het Deliplein.

Het Deliplein zag er opeens een stuk netter uit, dus die wilde oud-en-nieuwfeesten moesten ook maar eens afgelopen zijn. Buren uit naastgelegen straten die toch kwamen opdagen, werden resoluut weggejaagd: “Wij lagen met de windbuks in de dakgoten; na dat jaar kwam er niemand meer,” lacht Henk.

Ondertussen was Henk één van de studenten in het Delipleincomité dat zich sterk maakte voor het onderhoud van en de gezelligheid op het plein: “We hadden goed contact met de gemeente, maar hielden ook flink wat feestjes. Bij mooi weer zette er altijd wel iemand z’n boxen buiten. We zaten dan met z’n allen in het gras, in zitkuilen die keurig waren aangelegd met klinkertjes en boomstammetjes.” Het plein bepaalde trouwens gewoon zelf wie er kwam wonen. Je werd voorgedragen door een bewoner en het comité volgde gedwee: “Wij zeiden tegen de eigenaren: jullie gaan ons toch niet vertellen wie hier komen wonen? Ook wat dat betreft hadden de bewoners het voor het zeggen.”

Camping Deli

Er hing in die tijd een vrije, haast campingachtige sfeer op het Deliplein – vandaag de dag voel je die nog steeds wel. Dat heeft ongetwijfeld te maken met de locatie en het aangezicht van het plein: de drie poorten, de mooi aangelegde straten om het gras, de zitplaatsen in het groen. Henk is daar blij mee: “Er is in al die jaren niet veel veranderd. Alles is mooi bewaard gebleven en dat moet ook zo blijven.”

Gelukkig heb ik ze gevonden: de bezichtiging ging digitaal, omdat ze in Engeland woonden, maar zelfs via die weg was het raak. De blijheid op hun gezichten was voor mij een blik van herkenning en het ontroerde me intens. Ineens was het makkelijk te verdragen dat iemand anders in mijn huis zou wonen. Sterker nog: ik gun je graag de ervaring om een jaar Delipleiner te zijn.

Passanten

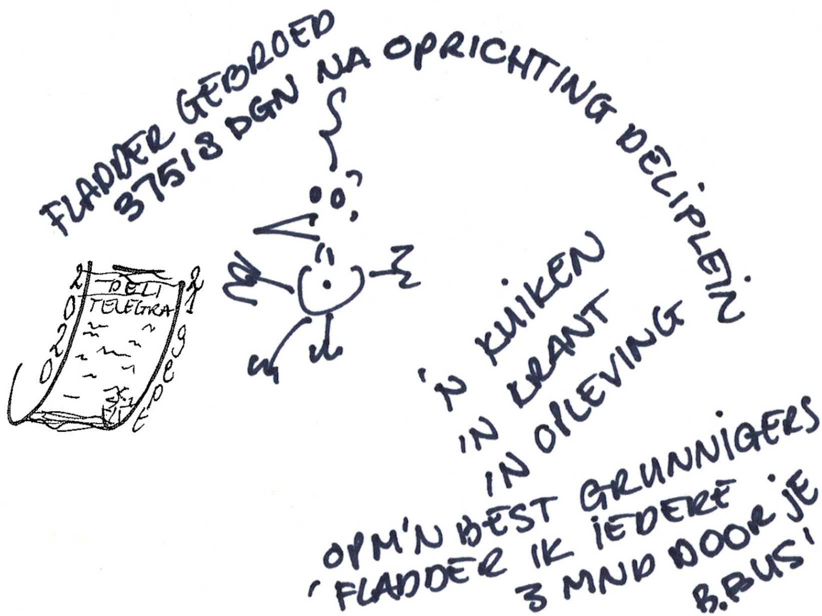
Bovendien, wat betekent 'mijn huis' eigenlijk? Uiteindelijk zijn we als bewoners allemaal passanten die even onderdeel mogen zijn van de geschiedenis van dit plein. Laten we dus vooral niet vergeten om te genieten van ons mooie plein en zijn bewoners. Ik zie jullie graag volgend jaar terug! ■

Je zette je auto gewoon ergens op het plein en je kon gerust poedelnaakt in de tuin zitten: "Wij waren onschuldig en schaamteloos," lacht Henk. "Er zijn foto's van mij met een fles jenever, volle asbak, blote kont, 's nacht, boeken lezend. Op een avond stond een hele club jongens naar me te loeren. Ik zette Gramsci, m'n hond, erop en mijn reputatie was neergezet."

Henk denkt met plezier terug aan Bertus en Zwaantje, die de woning boven hem huurden: "Zwaantje was voormalig prostituee, ondertussen zonder tanden, Bertus was zendamateur. Hij had dertig watt staan en dan kun je geen tv meer kijken: dat signaal gaat dwars door alles heen. Ik klopte altijd even aan als ik het nieuws wilde kijken en dan ging de zender even uit." Naast Bertus en Zwaantje woonden eind jaren zeventig Willem en Zus: "Daar klaverjasten we altijd. Keurige mensen!" ■

Dit was het eerste deel van twee. In de wintereditie krijgt u de rest te lezen. Kent of bent u een oud-bewoner? Neem dan contact met ons op!

Bijdragen zijn welkom in de vorm van essays, interviews, kronieken en recepten: uiterlijk 1 december 2020 (wintereditie). Mail naar deli.telegraph@gmail.com — alvast bedankt!

Illustratie: Janine Moes

Beste Delipleinbewoner,

Voor u ligt de jongste editie, na heroprichting, van de **Deli Telegraph**.

De redactie is zeer verheugd dit seizoensblad nieuw leven in te hebben mogen blazen. Een bonte verzameling bewoners vraagt om een bonte inhoud.

Schrijft u mee aan de volgende editie?

Oplage: 150
Druk: 't Hartje
Financiering: Goeie Buurt

Experimenteer met najaarszuurkoolschotel

Hoeveelheden zijn afhankelijk van je zin in aardappels met zuurkool (of zuurkool met aardappels) en de grootte van je ovenschaal.

Ingrediënten

- Kruimige of vastkokende aardappelen, biologisch of niet – net wat je lekker vindt
- Zakje zuurkool
- Komijnzaad of kummel: 1 theelepeltje, niet te veel
- Handvol rozijnen of meer
- Appel (groot of klein) in blokjes of partjes
- Brie of camembert van geit, ezelin of koe
- Optioneel: zure room

Bereiding

1. Snijd de aardappelen ze in partjes of blokjes; de grootte hangt af van de mate waarin je zelf nog wilt kauwen.
2. Kook de aardappelen beetgaar of overgaar, net hoeveel bite je wilt, het gaat namelijk nog even in de oven en gaart dus na.
3. Kook de zuurkool samen met de kummel.
4. Is de zuurkool klaar? Giet het af en meng appel en rozijnen erdoor.
5. Kummel vergeten tijdens het koken? Geen punt, doe er ook maar bij.
6. Snijd de brie of camembert in plakken.
7. Vet een ovenschaal in en maak laagjes van de aardappelen, zuurkool, brie en zure room.
8. Afsluiten met brie is lekker, verstop de rozijnen, want die verbranden snel in de oven.
8. Zet het nu in de oven: tja... zo'n 175-180 graden voor 'n half uur tot veertig minuten.
9. Kijk af en toe: als het lekker ruikt en de brie goed is gesmolten, dan is je experiment geslaagd.
10. Eet smakelijk!

Eline weet raad

Beste Eline,

Steeds bij verjaarsfeestjes weet ik mij geen houding te geven. Ik draal maar wat doelloos inhet rond en vind nergens aansluiting. Na anderhalf uur ga ik meestal weg en kom thuis met een leeg gevoel in mijn hart. Wat te doen?

Groeten, Feestneus

Ook in de war of de pisang? Stuur je sociaal-ethische kwestie naar deli.telegraph@gmail.com. In de volgende editie verschijnen Elines antwoorden.

Henk Vegter woonde tussen '76 en '79 met Marjan en Gramsci op nummer 49.